

ЗАМАН

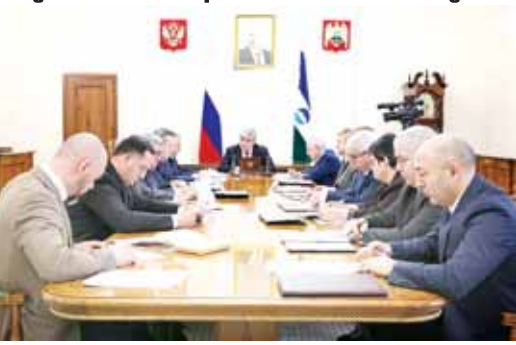
КЪАБАРТЫ-МАЛКАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КЪАБАРДИНО-БАЛКАР РЕСПУБЛИКИ

КъМР-ни Башчысы Казбек Кокоев республиканы Правительствосуну Председатели Муусуканы Алий эмда жер-жерли муниципал администрациялары таматарлары да кытышы муниципал сагъат бардырганды. Аны юсюнден республиканы Башчысынын МАХ платформада энчи каналында айтылды.

Муниципал сагъат Тийрелени айбатландырыуу эмда миллет проектлени сюзгендиле

29 мартдан жамаяут тийрелени тазалау, тапландыруу эмда жашилдендируу жаны бла жай сайын бардырылган суботник башланды. Проектни аты «Таза республика» деп алай болукду. 1 майга тийишле ахырына жетерге тийишдиле.

Белгилерча, бытыр республиканы ара шахарында 700-ден артык терек орнатылганды, ол санда ремонт этилген ормандала да. Бытыр ол ишин андан ары бардырылганды – бийик ёсюмлюк тереклени зыгытларын суботник чекеринде окуяна орнатып тебирекбил, - деп белгиледи регионуну оюнуусу.

Битеу да бирге мингден ар-

тык терек орнатылганды – ол санда Нальчик чекеринде жатыганды. «Спартак» стадиону тийрелени, «Дубини» микрорайонда болонча шахарыкыны жангы скверинде эмда Кабардинская аты орманда.

Хар заманда, месчанине республикалы эмда муниципал макемелени, предпрятияны бла организацияны, дагыда жамаяут биригулени ишчилери кытышырылды.

Муниципал сагъатда районда бла шахар округлада миллет проектлени бардырылулары да сюзюлгөнди. Объекте жаны бла биригулени андан ары бардырылды, ол, орталык бла алып айтында, 50 проценте тамамланып башталганды. Бытыр биле берген 42 мектепте тыгылга ремонт башталырылды, андан сора да, искусстволаны сабий школларыны курулушу, модель китапханаланы куруу, музейлени бла ДК-ланы техника жалчытылуулары болукду.

Зарагиде бла Жемталада да тирт школ жангыртылып башталганды.

Лескери районда да Анзорде, Хатунде, Урухда бла Аргунда тирт школа тыгылга ремонт бара турды. Урухда уа модель китапхананы ачырганды да белгилениди.

Хар заманды КъМР-ни Башчысынын МАХ-да энчи каналында.

«Дин тутарга эркинлик юсюнден эмда бир биригулени юсеринден» 1997 жылды 26 сентябринде чыгарылган 125-ФЗ номерли Федерал законну 4-чо статьясын 7-чи пунктуна тийишлиликте эмда Кабардыно-Балкар Республиканы Муслиманлары-

Алгышпау «Тарых тюзлюкню къайтарыуу, къыралыбызны айнылууда жангы кезиу башланганыны белгиси»

18 март Къырым Россияге къайтарылган кюндю Аны бла байламлы КъМР-ни Башчысы Казбек Кокоев кесини МАХ-да энчи каналында алгышпау сёзон жазганды.

«Багыш жерлерини»
Бюгон биз сыйлы байрамларыбыздан бирини – Къырымны бла Севастопольну Россияге къайтарылганыны кюндю – белгилейбиз. Аны бла къыралыбызны тарыхында жангы кезиу башланды. Ол мағаналы иш тарых тюзлюкню къайтарыуу, битеу дуняны да политика эмда экономика низамны кет тюрлюлюкню бузуула башланганыны белгиси болганды. Запад бизни къыралыны жалчытылгандыкыны жолундан тайдирыр мураттарына жеталмаганды. Аны кый, къырал башчыла сайлаган тыш политика жолубуз тюз болганына инанарлыкны коелгенди.

Бюгонде Къырым бла Севастопольде демократия къыралыбызны ичинде, Россия-ни халкларыны кеп миллетти юйорюню къауумунда жетимден ачып бардырамыз. Дондец Халк Республикасы, Луганск Халк Республикасы, Херсон эмда Запорожье областыны андан сора этген тарых сайлаулары да башланган ишин андан ары барыууну белгиси болганды. Ма аны кюнн сөрмешерде, къыралыны сзут алып, бизни аскерчилерибиз, бизни жигиттерибиз. Ала, энчи аскер операцияда къыралларын, халкларын да къоруулай, ёсеп келген төлолени андан ары жашаулары къоркъуу эмда ырахатлы болур кючюн къыраларын-жанларын аямай къаураут этедиле.

Къырымда бла Севастопольда жашаганын, Къабарты-Малканын жамаяутын да къыралыбызны битеу халкын бу аламаат байрам бла жорегимден къызыу алгышпау эмда айтылды. КъМР-ни Башчысынын алгышпау сёзонда.

2026 жылны 20 мартын ишти болмаган байрам кюнге санауун юсюнден

Къабарты-Малкар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

«Дин тутарга эркинлик юсюнден эмда бир биригулени юсеринден» 1997 жылды 26 сентябринде чыгарылган 125-ФЗ номерли Федерал законну 4-чо статьясын 7-чи пунктуна тийишлиликте эмда Кабардыно-Балкар Республиканы Муслиманлары-

ны дин управленийыны Ораза байрам бла байламлы тилегин толтура, **БЕГИМ ЭТЕМЕ:**
2026 жылны 20 мартын Къабарты-Малкар Республикасында ишти болмаган байрам кюнге санаганды.

К. КОКОВ
Нальчик шахар, 2026 жылны 13 марты, 08:22-УГ

КъМР-ни Башчысы Районлада курулуш ишле къыстаудула

КъМР-ни Башчысы Казбек Кокоев республиканы муниципалитеттерини ишчи жолулукулларыны кезиуде социал объектеде курулуш эмда жангыртуу ишле кылай барыларын кыраганды, ахырына жетиргенде проектле бла да шатырлейгенди.

Алай бла Черек эмда Лескери районлада регионуну оюнуусу муниципалитеттеде жашаганыла улуу мағаналы тутхан жангы саулык саклау учурджениланы – тийишри консултацияны – болуларын берганды. Черек районда «Юлюр» миллет

проектни «Аналаны бла сабийлени курулуш» Федерал проектни себегилги бла ишленгенди.

Саулай алганды, районда социал инфраструктураны игилендируу жаны бла улуу иш бардырылганды. Черек районда «Уакъ ёмюрю» эмда тире жашау эти» миллет проектни «Саулык саклаууну оюнуусу муниципалитеттеде бёлюмюн жангыртуу» регион программасына тийишлиликте Огъары Малкырада участка болончада тыгылга ремонт этиле турды. Къашхатауда, Бабугентде,

«Сез жашау журт-коммунал милюкню юсюнден баргъанды»

КъМР-ни Башчысы Казбек Кокоев Урух сууну юсюнде Р-217 «Кавказ» федерал трассада орналган кёпюрюню ремонту бла шагъырейленгенди. Бу кёпюр Къабарты-Малкар Респу-

бликада жоллада курулуш ишле бардырылган эм улуу объекте саналды. Ишлени Упордор «Кавказ» биригуу бардырады. Аны юсюнден республиканы оюнуусу МАХ каналда билдиреди.

Мадар Кёпюр толусунлай тапландырыллыкыды

Эки машина сыйынган эски кёпюр кеп тозураган эди эм биогонлюкде жорюген автораспортну излемленин жангыталмай турганды. Башхана айтында, бир кюнге ол кёпюрюню юсю бла 35 минг автомобиль жорюкюдо, бир-бирде андан да кеп. Биогонлюкде кёпюрюню төвегерди бла айланай ётерна болжал халда жол ишленгенди.

Шендю курулушчула узунлугу 163 метр болган эски кёпюрюню бир-бир кесеклерин чача туралды. Андан сора кёпюрюню мудорун тутхан эски чыгырларыны жангыла алыштырылды, ызы бла башха жерлеринде орналган темир-бетон конструкцияны теширди.

Жангы кёпюрюню узунлугу 165,5 метр, кенглиги да 25,5 метр болукду. Автомобиль жорюген тюрт уз болукду, эки жанында темир чалдыше бла бегирилген тротуарла ишленерикдиле. Алга кёпюрюню юсюн гидрозолциясы болган энчи материал бла жабыркыдыла, ызы бла эки жерге бетон кытыш асфальт саллыкыдыла.

Кваты суукыла кёпюрюню юсю буа болмазча энчи амалла бла жалчытыркъыдыла, чыракыла жанеркъыдыла, жангы жол бегирили саллыкыдыла. Битеу белгиленген ишле этилгенден сора, кёпюрюню юсю бла асман транспорт жорюкюдо эм ол къоркъуулуукуну да тийишлиликте жалчытыркъыды.

Эскизиге салыам, Р-217 «Кавказ» федерал закон «Север-Юг» халкыла аралы транспорт коридорун бир бёледиги. Ол Къабарты-Малканын Ставрополь край эм Шендю Оюнуусуна тийишлиликте сублыкна бла байламлы этеди.

Автомобиль жол дагыда бизни республиканы эм мағаналы транспорт ызларындан бириди, ол кеп къалмай битеу районлары бирге къошды. Кёпюрюню келир жыны ангына хайырланганды берире мурад барды, деп айтылды билдиреди.

Жокъялу Студентилеге шендююлю болумла кыралгъандыла

Энчи профессионал билим берген окуу юйлерини ырыскы-техника къолайлары игилендируу жаны бла мағаналы иш андан ары бардырылды. Анга Президентийбиз Владимир Путини башамчылыгы бла къыргыз алынган «Жаш телю бла сабийн» миллет проект улуу себегилк этеди.

КъМР-ни Башчысы Казбек Кокоев ол проекте кере жангыртуу ишле бара турганын окуу юйлерден бирин – Эски Черекде Б.Г. Хамдохов аты Къабарты-Малкар агро-промышленный колледжини – жокълаганды. Аны баш корпусуна бла объектине тынгылы ремонт этили бошталганды.

Бу окуу юй 1954 жылда республиканы эл милюкне спецелистикте хазырлау муратта ачылган эди. Шендю да хайырланай турганын маеклары уа 70-80-чи жыллада ишленгенди эмда хар жыны бла да бек тозурагандыла.

Ремонтдан сора дерсле бардырылган корпус шен-

дюгу излемлеге келиширча болганды. Аны полларын-дан башлап башхана дери да жангыртылмаган жери жокъду. Ишлени мағанала жорюкюна кере 10 бёлюм курулганды, алгъаракыда уа федерал ачыны болушлугу бла тюрлю-тюрлю мастерскыдыла, «Эльбрус» билим беруу – ишти кластер да курулгандыла.

Жангыртылган объектеде уа студентилеге жангы мебель салынган 100 оту жарашдырылганды. Алада 360 адам турурганды болукду.

Дагыда аш этерча, солурча да энчи отула бардыла.

«Ол милюк колледжини окуучулары шендююлю болумла кере окурганды ол тапчандыла. Ол а аланы ботюн иши окурганды келиндирилгенден айла. Производителери жангы жарашдыруу, эл милюк техниканы хайырлануу, анга ремонт этиу жаны бла эмда башха спецелистикле да сурем терек ачып барганды эм милюкбюлекле улуу болушганына ишексиме». Дөп жазганды Казбек Кокоев МАХ-да энчи каналында.

Жыйылуу Ёсюу эсленеди, алай этиллик жумушла да кёпюлюе

Къабарты-Малкарда промышленносте комплексни, энергетиканы эмда сатыу-алууну 2025 жылда иштерини эсептерин чыгаргандыла. Ала бла КъМР-ни Республиканы Промышленносте эм сатыу-алуу министрствосуну коллегиясында шагъырейлендиргенди. Бёлюмде умтуланы, чурумланы, жетишилени тура этгенди. Жыйылууда КъМР-ни промышленносте, энергетика эм сатыу-алуу министр Шамиль Ахубоев эм башхала кытышгандыла.

Сergei Говоров айтыханга кере, ахар беш жылы ичинде алычулагы жиберилген продукцияны өлчими 1,4 кереге кебейип, 63,4 миллиард сомга жетгенди. Промышленносте производствону айнуу тура эткен кёрумюда да ёсенди: 2021 жылда 91,5 процентден бытыр 114,5 проценте дери. Республика уа саулай Шимал Кавказда бу жаны бла алыч болганды.

Ахшы тюрленуле бытыр да эсленди: сагъынчылган кёрюмюда январьда 102 процентте жетгенди, тийишли товарлардан 3,5 миллиард сом багыасы саты этилгенди.

эм пластиктен этилген заттаны чыгаруу да кебейгенди. Бытыр бурунну жылдан 50 процентте кеп товар жиберилишлери болушганды. Ача бла тергегенде, ол 32,8 миллиард сом болганды.

Энтда да бир мағаналы жумуш – спецелистикте хазырлау. Предпритияларда ишленериле, оварцикле, электрикте эм тигичуле керекдиле: 2029 жылга дери аллага битеу да 1700 жангы ишчи изленерикдиле. Аны ючюн заводлада окуу араула ачыла, бытыр сайлау устанлыклары 427 адам кучлендиргенди.

Школа эм вузла бла да бу иш тынгылы бардыралды. Аны хайырландан предпритияларга устанлык сайлау жумушлары чекеринде 495 студент барганды. Профессинал устанлыкны эришиулер да бардыралдыла, ол санда сакталганды деп «Абдилмиш».

КЕРЮМЮДЕ
Жыйылууну Правительство Председателинин биринчи орунбасары Сергей Говоров ачканды. Ол, республиканы экономикасы туткуну айнай барганын белгилениди. «Баш мағаналы жарашдыруу предпритиялагы берилди – жалаңда сырьёну сатыу бла къыямлы, хазыр продукцияны чыгаруу бла юрөөстөлгенде. Республиканы экономикасында бытыр ла производстволаны къошумчулары ёсөп барады. Сёзююнчю, 2022 жылда ол 6,8 процент болган эсе, 2024 жылда сегиз процентте жеткен эди», - дегенди ол.

БЕЛЮМЛЕ
КъМР-ни промышленносте, энергетика эм сатыу-алуу министрини орунбасары Эльдар Киров бёлюмюно бытыртыгы ишчин юсюнден толу халар айтылды. Министерство кёрюмюде эмда хар жыны бла да бек тозурагандыла.

Республикада урунганланы битеу сананы алты проценти болады. Анда кърамшарланганы саны, 2024 жыл бла тентгендиргенде, бытыр 15 проценте ёсенди.

Баш жетишми а – иш халкыны ёсени. Бытыр промышленносте орта айлык 45478 сомга жетип, бурунну Кабельлени, темирпеден

жылы кёрюмюдоюсунден 37 проценте асман болганды. Республикада жангы ишчи жерлени курау тире барады. Анга жалаңда бир юлюг: Прохладный шахарда проект: «Азылы» оюнда бла кийимле тиген шендюю фабрика. Ол производствону курауыга 450 миллион сом кыратылганды, анда 650 ишчи кер курулганды.

Кабельлени, темирпеден

ОГРАНИЧЕННЫЙ НАБОР
в ПОДРАЗДЕЛЕНИЯ БГЛА
с возможностью
СОСРЕДИТЬ И РЕКОМЕНДАЦИИ

от 4.720.000 Р
ЗА ПЕРВЫЙ ГОД

2.200.000 Р
Списание долгов
до 10 млн. руб.

ЕДИНОВРЕМЕННО

СВЯЗАТЬСЯ: г. Нальчик, ул. Изваров, д. 198 Тел.: +7 (8652) 579 03 45

Хурметли жамаяут!
Телефонугуз бла бу QR-кодну хайырлана, «Заман» газетте жазылырга онг барды. Алайды да, жазылыгызы, бытырлыгы жылда газет бла бирге болуугуз!

- Амина Солтанова, кыргыз даржа-лары эришуде хоралм болдуруга-гыргыз бла алгышайбыз. Аллаи жетишимге жетерде деп сакла-ганмысыз?

Жетишим

«Ана тил кыайсы халкыны да энчи байлыгыбыз»

Бизни ана тилден бадабиятдан окуткан устазларыбызгы огесе садикпеле гитчелени тошондоргентерибиз, баша-башка даржалы усталык эришудеге кытайша, жетишимли болса, ол шартка биотюн келгенбиз. Алгарында аллайларыбызны санана Нарыкчи 77-чи номери сайити садыни юиретиучосю Закишияли Амина да кышубурагы. Москвада Ана тилдени, ол санда орус тил да кышубурагы, устазларыны 17-чи битеуроссейн астаур-жоласыны бия кытайшыл, аны эселперлени тийишчилде эришуде хорлагына сангалыганы эмда кызарчай-малкыр тилни окутууга, регионун этнологиястик жаны бла хазансын сактаууга бла аиньтуйуга кышохан юлюшю ючюн РАН-ни Тил билим институтуну ырызаклык кыагыты бла сауалганды.

Биз а аны бла эришүүнө, ишини юсюнден да ушак эттенбиз.

Ангылахнама таулупа кимле болганларын.

Ангылахнама таулупа кимле болганларын.

Эришүүнө кезиңде кесинге бир жаңы азы ачканың, сейир этпегени а болганмыда?
Кертиди, былай жере берсанг, көргөн, эшиткен затларың сейир болмай кыламдыла. Сөз ючюн, Росседе жашаган халкыларың миллет жыйрыкларыңды, аланы накышларыңды, окурларыңды, бир кезеңде кытайлы магвананы тутканыларың юсюнден билдирүлүлени барына да союп туңгылаганам.

Эришүүнө кезиңде хар анга кытайхан адам өз халкыны миллет кийимини юсюнден да айтырса керек эди, ол мастер-классны изелмелерден бири болганды. Анга уа беш минут заман белгиленген эди. Аны себепли барыбыз да миллет энчилийбизни ачыклаганы кийимлени киий, кесибени иособорде болган затларыңды кытайлы магвананы тутканыларың юсюнден билдирүлүлени барына да союп туңгылаганам.

Эришүүнө кезиңде хар анга кытайхан адам өз халкыны миллет кийимини юсюнден да айтырса керек эди, ол мастер-классны изелмелерден бири болганды. Анга уа беш минут заман белгиленген эди. Аны себепли барыбыз да миллет энчилийбизни ачыклаганы кийимлени киий, кесибени иособорде болган затларыңды кытайлы магвананы тутканыларың юсюнден билдирүлүлени барына да союп туңгылаганам.

Кесим жыйрыкны ючюн айтаск, айип этпегени аны ючюн, аллай узун желгени кылапты ююрлөнү кызылары жюрюктелгенди, ол алай болургуа да керек эди, алга ала ишлемей тургура болуктарыңды аңгылатканы аны юсюнден билдириуно хазырлай туюп билгенме.

Былай эришүүге кыралык жер-жерден кытайшады алга эмда. Таулупа кимле болганларын а а блгилемди?
Хай, бизни кимлийбизни, энчилийбизни билгенге, аңгылаганга да болганды. Алай эсе да, Кыргыз-Малкыры а адамны бир миллет сунгала да бар эди. Алагы союп

юкюнө сакгышын эте билмекчи кыль-лык хунер болуп кылаганда, монголук жашуа эзелени алга исе жууп кыладан табалган Исхакны сорууларына.
Болсади миллет сезим жокну орундунады десек, ол да тоз тойлоду. Көчмөнчолөкдөн кытайханага окуна, 1958 жылда, республиканы Жазуучу Коосуу аны жөнчиси Степана Керим бла Обком комсомолу секретари Эристуланы Алий поэти обасыны кытайнда

баш редактор болуп турган Аталаны Жамалга, Бөзюланы Амината, журна-лист Биттирланы Амината, Кыргыз халк постлери Зумукпаланы Тан-зиялга бла Бейтапканы Муталиге, Кыргыз-ни халк жазуучуу Төппеланы Алимге, Кючмезиланы Рагга, «Правда о выселении балкаров» деген китап-ны автору Давид Шабарова.

Дагыда ол Казинни обасы бери кытайтарган делегацияда адам саны аз болганын, ол иш керекти дара-жа шашаган эки миллети да маданият-ларыңдан бирге келишген бир затны магванасын билдиргер керек эди. Кызылды жауукларың юсюнден кайтса тап болуп деп акыл эткен да, көп сакгыша кыламын. Жауукларың тынчтешириди, алай ачыклаганам. Кызмыканы Люба да бу тамамны кы-зыл көргөн эди.

Исхак кесини китабы Казакстанда 1998 жылда майда, ала Кыргыз уни-верситети бош жана ала Казак унаа-созуп, бирге окуулары бла тобушугу чакырылгыны бла башшайды.

Ол ары барма дегенде, биргесине шубелери Азала району баш сиюд, приставы Диналана Аманлы жашуу Ала-лы болганды. Алай ала садысы Топаланы Жамаланы жашуу Илияс да тебиргенди. Акуну таныганым

Китапхана

«Кязим жакини кыайтыуу»

Белгилисча, отставкадагы сыйлы судьяны Кучукуланы Исхакны «Кязими кыайтыуу» деген китабы окутулары кылаарына биринчи кере 2018 жылда тошгенди. Быйыл ол толтурулары бла экинчи кере чыкканыда. Ол шарт а халкыбызны бети, сыйы болган Кязим хажини кесиниче, китапха да сейир кыруумаганы юсюнден айтады.

аны ахулары бла суратка окуяна тошгенди. Сурат малкыр газетде басмаланып турганды.
Исхак жазганна көрө, ол ардама, Керим бла Алий, ары анда кылаган-нама Ала журтуна нек кыайт тугу-даны бар билгер, аланы тауел этер эм Кязими кыайтары бери көчорор уул-да баргандыла. Алай да болуп, бо-лсада кызы Шалия, башка бир кыуам адам да аны унамагандыла.

1989 жылда уа Кязими кыайтыр-ган жандан табып, анда уа Исхак бла негверлери көргөн жазуулары кыгь-анала Атырзаланы Тахир хажы, Ме-чиланы Таука, Бегияланы Абдуллах... болганды.

Кыска айтыр керек болукта, алай а, сау болуп Исхак, малкыр-лылары бла кыраварайышын эсде туудан, аланы ары бла эсгерте куарт кейсикелени эсерилерде да береди. Ол Топаланы Илиясны атысын, ага кырандышарында да эсте тошорип, ага кырандышарында да болганда жаша. Мелери кеткенден аркында менин жашамаган юлейни ойгонды заман, кыабырланы уа илге бла ко-змөле сыйдамлагандыла. Илияс са-бийлени өлгөн эгешчини кыабырлары тыймаганды. Алай а, ары Исхак Кязим хажини обасына келтиргенди, баянда малкыры жагыды деп. Ала тубула жаша Кязими ханс басып турган обасына тортопгеленди.

Быйла Исхак бла аны негверлери жазган жазуу, Кечкерек Кезинде 20 октябрь 1959 года - 25 марта 1945 года, ары дери Кязими кыайтыр илзеп барган жаша кыгайган белги эди. Жарсыга, хажи поэти атасыны аты, ашууан юкю да торз жазгып.

Быйла автор иш торзо соруу бере-ди. Нек билгенбиз? Нек эс бурма-анды? Нек... Ала хар бир таулуга да аталганна аңгылай. Алай а не уула-адамыбызга да сансызлык, келир

жада этилгенени айтады. Исхак аллай адамды, баям, « - келюндөгөн жашыймай айтам. Мында да бу тоз, бу терс деп алдайды жазыу.
Бу ишин бардырдыга кылайын салган жазуучу адамды да сакгы-нады автор. Аланы араларында Шимал Кавказына мусулманларны дин управленясына ишлеп турган Гежилини Махмут, республикалы медицина экспертизаны таматасы Мечукчаланы Азрет бла Топугураны Бекмырза, Нальчижде машауудун баш инженери Чомайлы Николай ал кыла. Бекмырзаны юсюнден автор былай айтады: «Демелишю кон-кызруу жалаңда Бекмырзаны бар эди: жаш саны, даражасы, табылгыз таукелиги, көлөңдө эемзилери бла кыаты сөлөше билуу. Бек башы уа - он не торлопы кийи кулпучурун алында да буюкмаганды...»

Кязими хажыны жууугу» Кюч-менланы Ачану уа автор былай сурайтлады: «Кючменпаны Ачан бла ушак этсең, жашуу муркусуун алында адам улануу бий магнасын аңгыласы; аны сабыргыны, аур чыкканы, абасын ийнеңдери билгенге, терен акылгы хар бир сөкюңдө бил-недиси. Аны кытайнда кесинге бош анстан журюторюн юкю жокду... Дуняа акылмаганын ол бир адамда жый-ылып турганы.»

Кезини азы андан ары бычмөйтү барган ма былай асы адамды юсюнденди Кучукуланы Исхакны китабы.

МУСКАЛАНЫ Сакитан.
МОКБАЛЛАНЫ Зуура бардырганды.

Исхак Кучуков өзгөрүшкө кызыл кытайды

Кызарчай-малкыр жаууклыгыга сыймекчилиги, сейирми а агапы анысы Бөзюланы Жамалгону гыран-часыңдан башланганды. Аны кесини да сейир таркы барды.

Гырандагы ынабыз кеси коллары бла өз тоону алында тикенди. Аны эки жаныңдан - ичинден, тышыңдан да - оюуланы салынганлары уа биотунда сейирди маңа. О кылдан уста, хунери болганы, дайым да бир зат тикелей турганы да эсимди.

Акс гыранда уа көчмөнчолөк заманында тигилдени, нек дегенде, ол жылда ююор кыураганды ынабыз. Маңа уа ол бу кезимде алпай аруу, тынгылы да кыуаныча тикелей таханы, былай ажайыл жуукуну кылаын заманда кылай саклап кылагыны да сейир болганыла кылады. Биотюнлөкө гыранча менде сакла-нанды, андан башланганды миллет жууклукуна сыймекчилиги да. Андан сора да, бир кесек коллекке жайкы дыйргына жаууктуңдундундундун. Аланы уа элбиринден тапканма, бек сейри уа - хар бирини да кесини эңчи таркы барды.

Кызарчай-малкыр тилге юирети-уду окутууга болуклуктары асы уларыбыз болмады. Садык таул сабийле жетишимде кылаулада, огесе алаңы барысын да бирге жый-ып, дерсин аламы бардырмысы?
Бизни садиктибиз орус тили тиреде таулда азыла, аны юкюн а сабийле да көп келмедиге. Садык да 25 адам берсе. Асты кыагырма жюрюктөлөкө дөрдөс бермейме. Ала алыкы гитчелечкиледи. Бирисчилкени уа барысын да бирге жыйып, айкыны ичине эки дөс берсе.

Теманы оюна халда берсен, садыни аны биотюн ичиге аңгылайды. Андан тышында да, малкыр тили юирте-рге болушкан картчоңа, башка затла, жаңы технолологияны бла хайрыла-ны.
Тил - ол кыайсы халкында да эңчи байлыгы. «Таулума» деген аңыламыз да эм алга аны тилибиз тошондоре-ди. Аны себепти тилибизни айнууна, сакылаууна жердеке, ало-порло-кылуубуздан калгачна хайырлана, жаңы төйлөнө юйойтмге борчлубу.

- Ата-ала бла байлымыз а кы-лайды, бармыдыла ана тилге юире-ттигини же?
Ишүлү митилени аны анализарына ыспас эттерге осто. Бир заманда да угый демей, не керек затха да себептик эт-генлей турдыла. Есеп келгенчиси тилибизге биргилүкө тошондор-ек, ала тамбөс кесирлени тамтарыңды быкылды биссе эттерде эресе, Алай бл а, ана тилибиз айнык, жаш-най да баркыды деп, тауел айтыр-ды болукузбу.

Ушакны ТРАМПАНЫ Зуура бардырганды.

Саулык

Кыатынгазгына болушлук тапгырырга хазырлыкга

Бу материалды бизге «Заман» газети журетию окуучусу Светлана Магомет жазып жибергенди. Ол «Аллергология эм иммунология ара» ишленени отуз жылдан атамеңаны белгилеп, саулык сактау макемени алгынын таматасы, медицина имунологи доктору, профессор, РФ-ни, Кыргыз-ни да сыйлы врачы Хугу-ланы Хананини кызы Светланагы илмулга, жамауат жашауга салган кыайыны юсюнден айтады.

КыМР-ни алтергиядан аруузатылга бак-ган үркөңдөңисы Шимал Кавказда жыгыз-ды. Ол кылай кыралганы эм айныгыны мени көз алымда болганды дөрдөди. Медицина бу бөлүмнө биздеги мурдорун салган а Хугуланы Светланагы. 1994 жылдан бери аны аулуктарына жазуучулар, кыураңган колсерлери, бийик жетишмелери да көрүп турганам.

Светлана Ханацирвананы Москвада ара кли-никада ишлерге оюу бар эди, алай ол жюргө-ти бала тууган журтуну сагылаганды. Алай бл ол кылай кыралганы тиги аны багыза амалларын илзеу ишин башлаганды. Эм алг-га уа алпай сауулуга болушлук беруи бир гитче кабинеттен башланганды. биотюнлөкө ол шендоно излемге келишени арага дери айныганды.

Ол жекпаны эсте тошор, Хугуланы Свет-лана Кыргыз-ни бирини президенти В.М. Кожуру жуорк жылуу бла эсгерди. Валерий Мухаме-дович алагы көп кере себептик тилги турганы эңчи чертип айтады.

Ишүлү митилени бу блгылуу араларында байламалыны илгендирип мурат бл уа сымалы врач район аралга жуорюн, алга врачланы билдирмелер юсдордөгү, консуль-тацияла бардырганды. Ишин юсюнде кеси тохтап, алтергияны ачыкларга, сауусуңдан кыныны кылап алгырга керек болганын окуяна медкестралага көрүзүлөп, көрүлөп турганды.

Республикада 1970 жылда Аллергология службаны кыураганы бла келчкени кыламай, Элбурну тиреосунда сауусалага реабилитация барлык ачып, аны аруу аралкында тузу баша (бу сагуу) кыураганды. Тузу хауа бл сагуу аруу-анганы сауулукларың көз көре илгендиреги себепли, ол жуумуш кыналып турганы көп сауусалага хайыры болганды, жарганмы, эсе да тапшырганды.

Хугуланы Светланагы жамауат иште да тириди, ол республиканы Жамауат папатысында тогуз жылны сауулук саклау эм экология бөлүмөнө таматалык этпеди, халкыны жарыстан соруу-лагы бир заманда уллу көлпө болмаганды.

Ариулук

«Биз кылай турган аны кыуанарлыкты итпебиз»

Не заманда да тиришугу сыфатыраны аруу этрге иттенгиле. Табигат саугалаган ариулуктарыны ыразы болмай... Бу ишин сылта-лары болуп, баям. Аланы юсюнден перманент макиажы устасы эм энчи курсуну автору Эчелпаны Анжела бла ушак бардырганыбыз.

- Анжела, перманент макиаж неди?
- Бир заманда Нальчижде модада таууж эди, энчи уа - перманент. Таууж адамны бөтөнчө кеси алында кетпейт, перманент болуп а эки жылдан онгадыла, кызы бла толуусунай кет-териле. Эричпени, көзүңи ким кылай сойсе

- Ол алапды. Мен бийик качкочу болупа бл ишлейме. Перманент ич ача тошождо деп, бусатанда бизни сферга көпөлгө келгенде, Ала отуз миңге гана кылай алпарты эм ууу болуп алып, ишлеп башшайдыла. Тыңгылы аппарат жою бл эли тиги муңду.

- Биз кылай аңгыларкыбыз да, кыайсы-кылай ишленгенин?
- Кифозго жууу салгонча чабып баргырга керек тойлоду. Устаны ишин көргөн эсим бирезде, башканы ишлери бла теңгеширдикте. Андан сора да, социал сөтөлдө юкюн сайын иш-лерини суратарын көпө саладыла. Тигитизи. Бу иште ашыгырга көрөмөйдү.

Эриңлени тюрсюнот оңгыры кеси сайын тойлоду. Устаны ишин көргөн эсим биреде, башканы ишлери бла теңгеширдикте. Андан сора да, социал сөтөлдө юкюн сайын иш-лерини суратарын көпө саладыла. Тигитизи. Бу иште ашыгырга көрөмөйдү.

- Барды. Бир айдан корекция этилди. Ол кезде алыкта торсюнот алышдырырга болды.

- Эриңлени ийне бла чаңчып турганада, гарес кызгагырга болмады?
- Үх, болды. Гареси жалаңда бир кере оку-я болган эсе тиришүү, процедурга дери бир талай юкюн ашкитор ичеге керекти.

- Бусатанда перманент этилгени саны былай көп неди?
- Тиришүүлөк юкюн сайын белтерини боргура заманлары жокду, ага этренгиле сабыр-лени аш эттерди, шолкыга ашырдыла, кызы бла келсери ишлерине ашыгыздыла. Ол бир сылтаду. Юкюн сылта уа - жамауат бусатанда билуу тиришүүлөк да бир чеклене сагырга керекти. Толуу адамды «Диетага да нек хайырланмагыр?» - дейдиле. Алай аны атасын-анысы, ынасы-апысы толуу адамга болган эселе, алаадуу турган да алпай болукуду.

Табигат торло-торло адамланы жаратады. Жер бошанда жашаган өз ичт митилдадан эки бир кыбийга жатат. Ол кылай сейирди. Адмала уа нек эсе да битеу дунияны бир кибик этрге иттендиле. Мен хар келгени энчилигиң сакларга коршөмө.

- Ишлеп башшарган айтады, келгенге не зат этиңгилени айтмагысы?
- Тиришүүлөк чектени кылашканы юсюнде чөткө этем да, аны көрүлөтөмө, бирге сөз-биз, тиришүү бисосорөс, болганына кылабыз. Бисосорөс ага, формасын тордордибиз.

Биз тиришүүлөкн ююрөктерин кыларюн юкюн улгай аламыз уа перманент оюн ишпейри.

- Кылай бир замандан жаштыргыга керекти перманент?
- Эки - юч жылдан. Перманент макиаж бир талай жылдан толуусунай кетпейт, башында айтканыма. Табигатчыны кызы бла барган макемени аруу жокду. Бексадулму суратын былайтады. Аны себепти, хар тиришүү да мени акылыма көрө, кесини торсюноткө жууу болук сайларга керекти. Алай бир-бирле бек аңгырга торсюноткө бисосорөйдө. Мени борчум жангыртырганды. алай салгонча көлпө нек зат айтпа да, аны менде. Бир талай айда ара кыайтыр аны жаркы болууну кеттерген да тобидиле.

- Баям, учуз болупа да көп дата чыга болур?
- Баям, перманент макиаж бир талай жылдан толуусунай кетпейт, башында айтканыма. Табигатчыны кызы бла барган макемени аруу жокду. Бексадулму суратын былайтады. Аны себепти, хар тиришүү да мени акылыма көрө, кесини торсюноткө жууу болук сайларга керекти. Алай бир-бирле бек аңгырга торсюноткө бисосорөйдө. Мени борчум жангыртырганды. алай салгонча көлпө нек зат айтпа да, аны менде. Бир талай айда ара кыайтыр аны жаркы болууну кеттерген да тобидиле.

- Баям, учуз болупа да көп дата чыга болур?
- Баям, перманент макиаж бир талай жылдан толуусунай кетпейт, башында айтканыма. Табигатчыны кызы бла барган макемени аруу жокду. Бексадулму суратын былайтады. Аны себепти, хар тиришүү да мени акылыма көрө, кесини торсюноткө жууу болук сайларга керекти. Алай бир-бирле бек аңгырга торсюноткө бисосорөйдө. Мени борчум жангыртырганды. алай салгонча көлпө нек зат айтпа да, аны менде. Бир талай айда ара кыайтыр аны жаркы болууну кеттерген да тобидиле.

БАКШИЛАНЫ Марзлан.

Маданият

Бу кыялда Нальчикке ара сабий китепханасы «Исток» тиристейге бешинчи номери бөлүмүндө «Наму дуняда жолу-кулукта» деген сериал топтошуу болганы.

Аны китепхананы башчысы Абайлы Марина, «Нор» сабий журналы баш редактору Собанжылы Арипа эмда 18-чи номери мектептин малкыр тилден бля абадиятан устасы Османлы Фатимат курагандагы.

Юйюрлери бля келип, назмула айтхандыла

«Нор» журналы баш редактору Собанжылы Арипа да «топтошууге кзуру кзоплары бля келмегенди: малкыр, кыбарты, орту тилде кчыккан «Нор», «Нур», «Солышкоч» журналына келтиргенди.

Адам кеси жеринде

«Жар сабийни да жомаккылы дунясы болурга керекки»

ачкандыла. Жарыгуга, ковиди заманада акиси да аухушанды. Бюгон да мек алыны улуу жокке жылына эсгереме», — дейди Аминат Мухамедовна.

Ушак эте келгенбизде, китепханга модель торсондо н бергенини ююстен да снелешибди. Ол айханада модель амалга кнчю окура, жыйылган, концертте бардырыча залла болупору изледиби. Хар зат бюгоню конобюбозде меркисима тодорундирели эми жагыр тылады.

Социал фонд

Талай жылы ичинде Социал фонду регионда бөлүмю аналагы бля сабийге социал болушчурун талай торсондо тамамлады.

жюрини да кзуандыргандыла. Бу иште устас Османлы Фатимат улуу устас атында. Ол эриште тауру сабийден башка, оруску, кыбартылы, башка миллеттен да келечилерин кыошканды. Блайда дагыда белгилеп айтырга тиийли көрөме: сабийни ил кески миллетте кыагышкы койорлерден чыккыгандыла. Анга да кырамай, шахар тирисинде жашаган жашкыла бля кычыкыла ана тиллерин билгенлерин, эркин сөлөшгөнлерин да көргөзгөндүлө.

ХОПАЛАНЫ Марзипа.

ла бля да байламлыккыла жюрютеди. Искустволаны Шимал-Кавказ кырал институту бля бирге ишлеу баштап кыралыганды. Аны мектепте бардырыча жумушталырга тири кыагышандыла, кесери да бир жагы залла кураурга суйегенлерин билдиреди.

Жамауат

Аслам сорцууга кыралганды

Кыбарты-Малкыры Регионга ону этуу бля арасы (ЦУР) республиканы инсанлары бля власть органды арыларинда байламлыккы жалчытуу эмда чыккыган таргыуу бля тилекке кырага заманда тамамланы жаны бля ишчи тири бардыра. Алапы кнбюсю Социал сетельде «Telegram», «Одноклассики», «ВКонтакте» кетюрюлген «Индицент Менеджмент» системаны амалы бля сайландалы.

ДОДУЛАНЫ Мадина.

жылларында, 5 эм андан кнп сабийлери болганыла — 50 жылдыкка. Андан сора да, 2026 жылыла 1 январьдан инсансы сабийге кыраган битеу кезуилери пенсия тохтадыргында эсте алынырыктында. Эндиге дери аны уруну кыралганы жангызда 4 сабийге кыралган кезуилери киргенди.

Спорт

Байрамга жораланиган эришууле

Быйк кюн Нальчикде «Падидатор» спорт комплекседе, Малкыр халккы кыраллыгы кыайтарылган кюнго жораланы 18 жыллары толмаган жаш тнлюно жер бардыра дзюдон эришууле бардырылгандыла. Алагыа республиканы шахарларында бля элперинден 185 жаш спортчу тогузу торлю аурулуга эригенди.

Жамауат

Аслам сорцууга кыралганды

Кыбарты-Малкыры Регионга ону этуу бля арасы (ЦУР) республиканы инсанлары бля власть органды арыларинда байламлыккы жалчытуу эмда чыккыган таргыуу бля тилекке кырага заманда тамамланы жаны бля ишчи тири бардыра. Алапы кнбюсю Социал сетельде «Telegram», «Одноклассики», «ВКонтакте» кетюрюлген «Индицент Менеджмент» системаны амалы бля сайландалы.

Эл молк

Бахчаланы буздан кырууларча

Быйыл эл молк жерлени бузууудан кырууларча мадарла Кыбарты-Малкырыны бюджетинде 40 миллион сом бнелюорюкю. Ол бытырчык кнрмюдогу топусулай келчирери. Бюгонюле социал магыанлы ишлени бардыр мурадта КзМР-ни Эл молк министрствы Шимал-Кавказ аскер служба бля келишим этпенди, дид билдирелиди КзМР-ни Эл молк министрствосууну пресс-службасындан.

Баш редактор КЫОНАКЛАНЫ Хасан
РЕДАКТОРЛЕРИ:
ТЕКУЛАНЫ Хава
ЖАНУРАЗАНЫ Накабат
ТОКЛУЛАНЫ Бонгар
МУСКАЛАНЫ Саканат,
ТИСАЛАНЫ Фатима,
ТРАМАЛАНЫ Зукура,
УДАШАЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЫЛА:
Редатору ирмниси — 42-63-01.
Баш редактору орунбасары — 42-38-21, 40-04-82.
Журналисттер — 42-28-97.
Секретариат — 40-93-62.
Корректору, спешивнисте — 42-63-52.
РЕДАКЦИЯНЫ БЕЛЮМЛЕРИ:
Политика эм право — 42-24-02.
Экономика — 42-66-73.
Культура — 42-66-76.
Социал ишине — 42-75-82.
Курортта, туризм эм спорт — 40-39-93.
Окуучу бля байламлыккыла жюрютуу эм жалчытуу — 42-37-94.
Сурат алачуу — 40-60-18.
Энциклопедия — 42-68-72.
Оператору — 42-66-63.

Редация автору бля кыгагыт жюрютедил.
Кыл жамалгагы рессияга этилмейди эм ала артка кыайтарылгандыла.
Галекте басылган материалда айтылган омыла рессияны омыла бля келишимге болушкыла. Амыла айтылган хар зат Юрсей Федерацияны Басманы юсюндон жазмакы тириликке материалды авторлары кесери жуушкандыла.
Редацияга аскерден 400 галек тизгинеси (машина бля жалгызлы 5-6 бет) кнп омыл аймады.
Ред. Стыканы, информация технологианы эмда асдамды коммуникацияны ишлери жаны бля федерал наторуу службагы (Роскомнадзор) Кыбарты-Малкырага уюштурушкандыла.
2016 жылда — 119 руб. 2017-жылда регистрация этилгенди.
Регистрация номер — ПНН № ТУ 07-01-018. Индекс — N 593

Газети басмага «КзМР-Медиа» ГКУ-ну юмшотур сулабысы жазар этилди.
Газет «Изаветтесу» «Юксий регион» ООО-ну типографиясында басмаланганды. Старворлоп, Крестовка ш., Никольский ором, 5а
Газеттени ислерине тапшыруу кюн КзМР-ни почта сынганы дуняда Управленийсы жуушканды. Телефон: 76-01-21
Газет тыйлыкка юч керч чыгалды — гетюрюле, орта, шабат конолсе.

Номерге графикте керч 19.00 сагытта кыл салында. 20.00 сагытта кыл салынганды.
ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГАРТАНЫ:
Траманы Зукура — дежурный редактор. Кетечиланы Зуфина — жуулай секретарыны орунбасары. Базиланы Феруза (1-чи бет), Телаланы Валентина (2-чи бет), Бичкекуланы Жаннета (3-чи бет), Ахматаланы Лоаза (4-чо бет) — корректорула.
Тиражы 1584 экз. Заказ № 523
Багысыла 13 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ АДРЕСИ:
360000, Нальчик шахар, Ленин олу проспекте, 5 электрон почта: elbor_50@mail.ru